

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	15 december 2025
Voorstelnummer	D913221
Datum raadsvoorstel	29 oktober 2025
Portefeuillehouder(s)	Rob Opdam
Commissie	Raadscommissie
Datum commissie	2 december 2025
Soort agendering	
Agendapunt	
Team	BOR - Algemeen Beheer Openbare Ruimte
Opsteller	Melvin Wals
Datum B&W besluit	18 november 2025
Bijlagen:	2

Onderwerp : **Beleidsplan huishoudelijk afval 2026-2030:
'Samen aan de slag met kwaliteitsverbetering'**

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- 1) Het beleidsplan huishoudelijk afval *Samen aan de slag met kwaliteitsverbetering* 2026-2030 vast te stellen;
- 2) De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Geheimhouding

☐ Ja ☐ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Medio 2025 heeft de gemeente Heiloo de beleidsperiode 2019-2025 geëvalueerd. Het was een beleidsperiode waarin een groot aantal maatregelen zijn ingevoerd om met name de hoeveelheid restafval te verlagen. Daar zijn we in geslaagd: bij elkaar hebben de BUCH-gemeenten door minder restafval te verbranden in 2024 10.500 ton CO₂ uitstoot bespaard ten opzichte van 2020¹. Afsluitend is in de rapportage de aanbeveling gedaan om voor de komende beleidsperiode aan te sluiten bij de herijkte ambitie van het landelijke programma Van Afval naar Grondstof (VANG). Met meer aandacht voor de kwaliteit van grondstoffen en hergebruik en preventie voorziet het plan *Samen aan de slag met kwaliteitsverbetering 2026-2030* in een natuurlijk vervolg op het beleid van de voorgaande periode.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Titel 10.21 van de Wet Milieubeheer regelt de verantwoordelijkheid van de gemeente voor wat betreft de inzameling en het duurzaam verwerken van huishoudelijke afvalstoffen (de zogenaamde zorgplicht). Deze zorgplicht ontstaat op het moment dat inwoners zich van de stoffen ontdoen.

De ambitie van de Rijksoverheid is dat we in 2050 een 100% circulaire economie hebben en dat dit in 2030 voor 50% het geval is. Dit is ook de circulaire ambitie waar Heiloo zich aan committeert. Om dit te helpen realiseren heeft zij het Programma Klimaat geïnstalleerd.

Het landelijke programma Van Afval naar Grondstof (VANG) -dat lokale overheden ondersteunt bij hun afvalbeleid- heeft zich tot doel gesteld dat lokale overheden in 2030 een recyclepercentage van ten minste 60% behalen.

De afgelopen beleidsperiode (2019-2025) heeft Heiloo gekozen voor het bereiken van een goed milieuresultaat en goede service tegen aanvaardbare kosten. Het beleid is geëvalueerd en op deze drie aspecten heeft zij het goed gedaan. In de evaluatierapportage is de aanbeveling gedaan om daarop verder te bouwen. De beraadslaging in de commissie medio 2025 heeft opgeleverd dat de aanbeveling om te kiezen voor optimalisatie in plaats van (grote) systeemwijzigingen kan rekenen op een groot draagvlak. Het zo hoogwaardig mogelijk weer toepassen van grondstoffen wordt belangrijk gevonden, evenals inzicht voor de inwoners wat er met de (afval)stromen gebeurt. De commissie heeft kenbaar gemaakt dat men oplossingen voor resterende nog in restafval aanwezige grondstoffen en de scheidingsmogelijkheden voor hoogbouw graag ziet terugkomen in het nieuwe beleid.

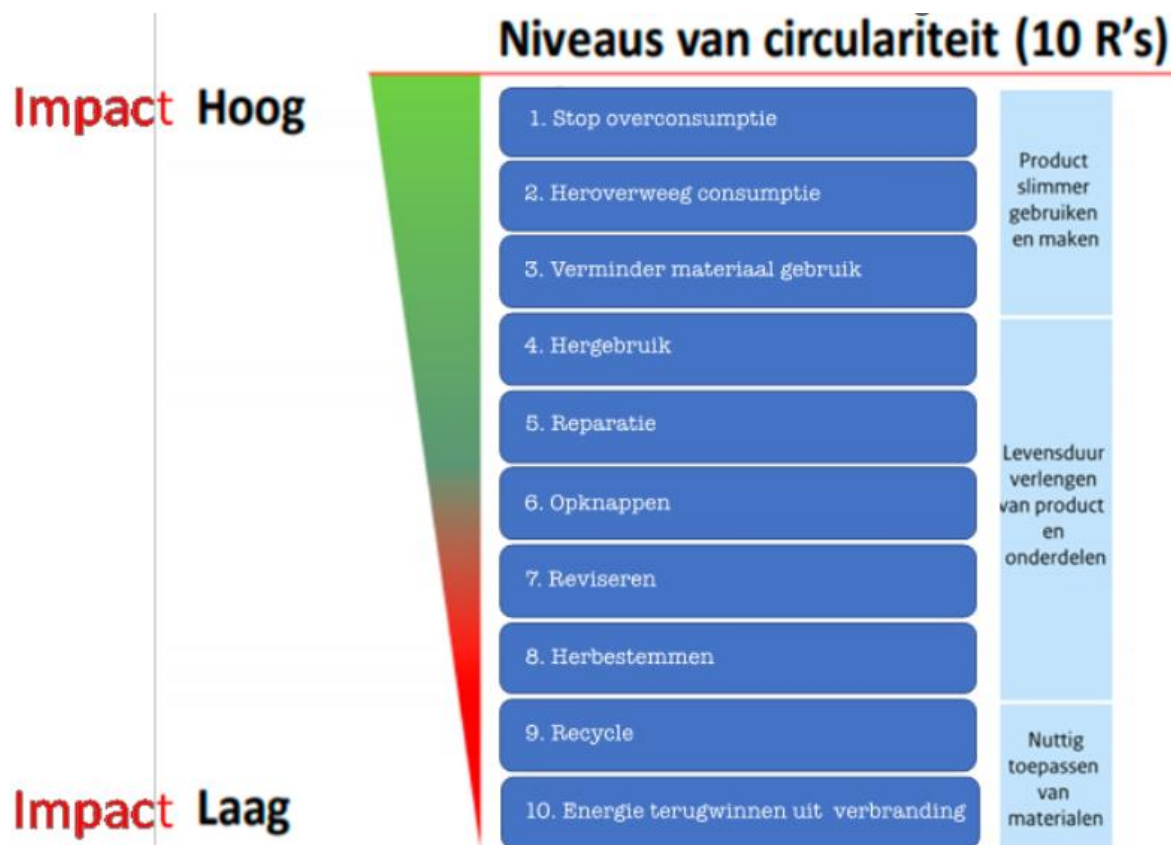
TOELICHTING OP HET VOORSTEL

De inwoners van de gemeente Heiloo boden in 2024 gemiddeld 81,2 kilo restafval per inwoner aan. Dat is flink minder dan de rond de 200 kilo die inwoners aan het begin van de vorige beleidsperiode aanboden. Dat we de afgelopen periode met dit goede resultaat hebben kunnen afsluiten is te danken aan onze inwoners. Hun inzet is de sleutel voor succes. Voorgesteld wordt om voor de periode 2026-2030 te kiezen voor een natuurlijk vervolg op dit succes: met het bijgevoegde beleidsplan *Samen aan de slag met kwaliteitsverbetering*.

¹ Bij de verbranding van restafval vindt er CO₂ emissie plaats. Eén ton rest verbranden staat ongeveer gelijk aan één ton CO₂ uitstoot.

Dit voorjaar is de voorgaande periode geëvalueerd. De raadscommissie heeft de aanbevelingen voor de nieuwe periode omarmd: geen grote systeemwijzigingen, meer aandacht voor hergebruik en preventie, grip op de kwaliteit van grondstoffen en doorgaan met de vermindering van de hoeveelheid restafval. Dit sluit aan op de landelijke en onze eigen lokale ambitie om in 2050 circulair te zijn en de herijkte focus van het landelijke programma Van Afval naar Grondstof (VANG).

In het nieuwe Circulair Materialenplan 1 (CMP1) wordt recycling de minimale standaard. Daarboven bevindt zich een hiërarchie van andere wijzen waarop we met materialen om kunnen gaan. Dit principe wordt weergegeven in het 10R-model van circulariteit (afbeelding 1). Strategieën die zich hoger op de ladder bevinden, besparen meer grondstoffen. Hoe hoger een strategie op de R-ladder staat, hoe meer circulair de strategie is. Bijvoorbeeld hergebruik is meer circulair dan recycleren. Preventie is meer circulair dan hergebruik. In de nieuwe beleidsperiode is er binnen het afvalbeleid meer aandacht voor preventie en hergebruik.

Afbeelding 1: 10R-model van circulariteit

Sinds 2024 is er een innamepunt voor herbruikbare goederen (kringloopbrengpunt) aanwezig op de milieustraat van buurgemeente Castricum. De komende periode onderzoeken we de mogelijkheid van een vergelijkbaar punt op milieustraat Rosendaal. Hierbij betrekken we de ervaringen opgedaan in Castricum. Ook onderzoeken we de mogelijkheid van meer samenwerking met kringloopwinkels in onze gemeente. Daarnaast verkennen we met verwerkers en lokale netwerkpartners de mogelijkheden om grondstofstromen hoger in de hiërarchie toe te passen, bijvoorbeeld door ze te repareren in plaats van te recycleren. Aan het succesvolle programma circulair maakonderwijs voegen we

een module toe: recycling. Hiermee bieden we onderwijsinstelling een samenhangend educatief palet dat de hiërarchie van de omgang met materialen bestrijkt.

De komende periode blijft het onverminderd belangrijk om zoveel mogelijk grondstoffen uit het restafval te halen. Daarbovenop besteden we meer aandacht aan de kwaliteit van deze grondstoffen. We willen de stoffen zo hoogwaardig mogelijk kunnen recyclen en daarom is grip op de kwaliteit van deze stoffen belangrijk. Als doelstelling voor het eind van deze periode (2030) hanteren we een recyclepercentage van 70%. Dat wil zeggen dat 70% van al onze grondstoffen geschikt is voor recycling en er geen verder verlies meer optreedt in opvolgende stappen. Daarvoor is de gehele keten belangrijk: van inwoners tot en met verwerkers.

De nieuwe afspraken tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Verpact -namens de verpakkingindustrie- over de vergoeding van PMD passen bij deze ontwikkeling. In de nieuwe afspraken wordt de hoogte van de vergoeding bepaald door de aangeleverde kwaliteit. In 2026 maken we een analyse van de kwaliteit van onze belangrijkste stromen. We stimuleren inwoners om een zuivere stroom aan te bieden. Daartoe sluiten we aan bij landelijke campagnes, maar zetten we ook in op signalering en inzet van afvalcoaching. Met verwerkers gaan we in gesprek over informatiedelen en procesoptimalisatie.

De vorige periode hebben we een afval-inzamelsysteem gerealiseerd dat geldt als de *best practice* om grondstoffen uit het restafval te halen. De komende periode voeren we optimalisaties door om onze afvalprestaties nog verder te verbeteren. In de leer van de gedragsverandering en bewustwording bestaan er technieken die beter werken dan andere. De technieken die zich positief onderscheiden op effectiviteit, budget en praktische uitvoerbaarheid passen we de komende periode toe. Door onze grondstoffen goed te scheiden houden we minder duur restafval over.

Onze openbare ruimte biedt plaats aan milieuparkjes voor grondstoffen en de containers voor restafval en cocons voor GFTe bij hoogbouw. Bijplaatsingen en vorming van zwerfafval op parkjes doet zich beperkt voor, mede ingegeven door het ledigen op vulgraad op en de inzet van onze wijkteams. Meestal betreft het de container voor oud papier en karton waar bij geplaatst wordt. Inwoners maken karton niet klein en/of checken de beschikbaarheid van de container niet wanneer de eerste doos bijgeplaatst is. Het schoon houden van onze milieuparkjes is een collectieve verantwoordelijkheid. Met elkaar houden we het schoon. Met een slimme inrichting met grafische uitingen bevorderen we gedragsverandering. We kiezen voor een *hot spot* aanpak waarbij meer inzet op communicatie, aanpassingen en controle op die locaties waar dit nodig is.

Ongeoorloofd gebruik van gemeentelijke inzamelvoorzieningen in de openbare ruimte voor bedrijfsafval legt een beslag op de beschikbare capaciteit. De markt voor bedrijfsafval biedt volop mogelijkheden om alles (gescheiden) af te voeren en bedrijven zijn verplicht dit zelf te organiseren. We nemen maatregelen om dit ongeoorloofd gebruik te beëindigen.

De maatregelen in dit plan brengen ons dicht bij onze duurzaamheidsambities: 100% circulair in 2050, het behalen van een recyclepercentage van 70% in 2030 en het verder verminderen van de hoeveelheid restafval. Het plan is goed ingebed in nationale en lokale duurzaamheidsdoelen.

Omdat de trend van het steeds duurder worden van restafval doorzet en de kwaliteit van grondstoffen steeds bepalender wordt voor de vergoeding die wij ervoor krijgen, geeft de

gemeente met deze maatregelen niet alleen beter invulling aan de duurzaamheidsambities, maar zorgt ze er daarnaast voor dat ook de stijging van de afvalstoffenheffing beheersbaar blijft.

De service aan inwoners blijft onverminderd hoog. De inwoners van hoog- en laagbouw belonen de afvalinzameling met respectievelijk het cijfer 7,1 en 7,6. Met onder meer heldere communicatie en extra zorg in de openbare ruimte streven we ernaar om deze cijfers te blijven evenaren.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Het u nu voorliggende beleidsplan gaat niet uit van grote systeemwijzigingen. De vorige periode hebben we een systeem gerealiseerd waarmee we de basis op orde hebben en -zo blijkt uit de evaluatierapportage- er goede resultaten geboekt worden qua milieu, kosten en dienstverlening.

Uw college heeft niet gekozen voor een beleid waarbij de nadruk uitsluitend op de vermindering van de hoeveelheid restafval ligt. De afgelopen periode zijn daar grote stappen op gezet en dat potentieel is goeddeels benut. Daarnaast wordt de kwaliteit van grondstoffen meer en meer bepalend voor de hoogte van de vergoeding die wij ervoor krijgen. Daarom wordt uitdaging van de vorige periode uitgebreid met het ontwikkelen van grip op de kwaliteit grondstoffen.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

In de gemeenten Uitgeest en Castricum wordt een vergelijkbaar beleid voor de periode 2026-2030 voorgelegd. Oftewel: het advies is dat de gemeenten net als de vorige periode (plan Van Afval naar Grondstof 2019-2025) gezamenlijk optrekken. Dit samen optrekken heeft positief bijgedragen aan het behalen van de successen in de afgelopen periode. De gemeente Bergen heeft haar plan Van Afval naar Grondstof in 2021 vastgesteld. Dit (inhoudelijk) vergelijkbare plan kent een looptijd tot 2030.

RISICO'S

Restafval

Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht het verwerken van restafval duurder en duurder te maken. In 2025 is Nederland onverwacht geconfronteerd met het schrappen van het kabinetsvoorstel om een plastictaks in te voeren. Het ontstane financiële gat wordt gedempt met een extra heffing voor verwerkers van restafval. De exacte consequenties zijn nog niet bekend. Deze ontwikkeling past in de trend van het duurder maken van restafval en dit kan zich de komende jaren vaker voordoen. Afvalverwerker HVC heeft in haar laatste tarieven-bericht de verwachting uitgesproken dat bij het nieuwe fiscaal-beleid de afvalstoffenheffing voor huishoudens richting 2030 met *gemiddeld* € 40,00 toeneemt.

PMD

2026 wordt het eerste jaar waarin de kwaliteit van PMD bepalend wordt voor de vergoeding. Tot op heden is er sprake van een eenvoudige visuele controle op de overslagplaats waar bepaald wordt of een lading PMD afgekeurd wordt of niet. Vanaf 2026 worden er per gemeente op jaarbasis 14 steekproeven genomen aan de hand waarvan de hoeveelheid stoorstoffen bepaald wordt. In de loop van 2026 komen de gemeenten voor het eerst te weten waar zij staan. De door experts uitgesproken verwachting is dat er gemeenten gaan zijn die nu nul afkeur realiseren, maar in de nieuwe systematiek een stap terug gaan doen en een inspanning moeten gaan plegen om weer op het oude niveau (qua vergoeding) te komen.

Zowel het duurder maken van restafval en de nieuwe PMD-afspraken zijn ontwikkelingen die van buitenaf komen en waar de gemeente geen of zeer beperkte invloed op heeft. Waar de gemeente wel invloed op heeft:

- de hoeveelheid restafval die zij voor verwerking aanbiedt;
- de kwaliteit van de grondstoffen ten behoeve van recycling.

De maatregelen in dit plan zijn erop gericht restafval te beperken en een goede kwaliteit grondstoffen aan te leveren. Ze dragen bij aan een vermindering van de risico's rondom deze ontwikkelingen.

FINANCIËN

De financiële gevolgen van het pakket maatregelen behorend bij dit plan zijn als volgt:

	2026	2027	2028	2029	2030
Totale kosten	€ 69.400	€ 38.900	€ 30.300	€ 22.300	€ 14.300

Voorgesteld wordt het bedrag voor 2026 te dekken door een onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing en voor de opvolgende jaren een doorberekening in het tarief. De gemeente Heiloo heeft ongeveer 10.950 woonhuisaansluitingen. Het effect op het tarief voor 2027 is een gemiddelde stijging van ruim € 3,- per woonhuisaansluiting. In de daaropvolgende jaren verwachten we dat de stijging iets minder wordt doordat we ook lagere verwerkingskosten verwachten als het gevolg van de invoering van de maatregelen.

DUURZAAMHEID

De maatregelen in dit plan brengen ons dichterbij onze duurzaamheidsambities:

- we zijn 100% circulair in 2050 en 50% circulair in 2030
- we behalen een recyclepercentage van 70% in 2030
- we realiseren een verdere vermindering van de hoeveelheid restafval

Het plan is goed ingebed in nationale en lokale duurzaamheidsdoelen.

PARTICIPATIE

Begin 2025 hebben we een inwonerenquête afgenomen. In de gemeente Heiloo hebben 891 mensen de enquête ingevuld. De enquête heeft inzichten opgeleverd die zijn betrokken bij het ontwikkelen van nieuwe beleid.

De enquête heeft onder meer opgeleverd dat de hoogbouw vaker dan de laagbouw GFT en etensresten niet in de daarvoor bestemde container gooit. Respondenten geven aan daarvoor overwegend praktische redenen te hebben. Inwoners zijn over het algemeen tevreden met de inzameling van oud papier en karton (OPK), maar gemak en capaciteit kunnen beter. Respondenten zijn positief over de milieustraat. Gevraagd naar de algemene tevredenheid over de afvalinzameling belonen de inwoners van hoog- en laagbouw de gemeente met respectievelijk het cijfer 7,1 en 7,6.

Tevens is er goed gebruik gemaakt van kennis en kunde breed aanwezig in de eigen organisatie. Er zijn scope sessies georganiseerd met de thema's openbare ruimte, klimaat en circulaire economie en communicatie.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na een positief besluit door de gemeenteraad start een nieuwe beleidsperiode waarin we samen aan de slag gaan met kwaliteitsverbetering. De inwoners/ belangstellenden worden na het besluit geïnformeerd over het nieuwe beleidsplan via de website en het lokale weekblad. We verrichten een tussentijdse evaluatie in 2028.

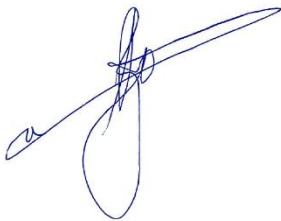
BIJLAGEN

1. Beleidsplan huishoudelijk afval 'Samen aan de slag met kwaliteitsverbetering'
2. Begrotingswijziging Samen aan de slag met kwaliteitsverbetering 2026-2030

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

1. Evaluatierapportage Van Afval naar Grondstof 2019-2025

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

A. Babaoğlu
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester